

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Дарина Найденова Христова, д.м.
ръководител на Катедра „Хигиена и епидемиология“, факултет
„Обществено здравеопазване“, Медицински университет – Варна

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“, в област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“, специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна, хранене и др.)“, обявен в **ДВ бр. 92 от дата 31.10.2025 г.**, за нуждите на Факултет „Обществено здраве“, катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации“, МУ - Плевен.

Със заповед № 4433/25.11.2025 г. на г-н Ректора на МУ –Плевен съм избрана за член на Научно жури, а по Протокол №1/12.01.2026 г. от проведено първо заседание на НЖ съм определена да изготвя рецензия по процедура за заемане на академична длъжност „професор“ по специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна, хранене и др.)“. Единствен кандидат в конкурса е **доц. д-р Ваня Атанасова Бойчева (Бирданова), д.м.**

Процедурата по конкурса е спазена и документите на кандидата са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет - Плевен и заложените в него критерии за заемане на академичната длъжност „професор“.

Професионална квалификация

Доц. д-р Ваня Бирданова е родена през 1962 г. През 1986 г. завършва Висшия медицински институт – Плевен, където придобива образователно-

квалификационна степен „магистър по медицина“ с професионална квалификация „лекар“. Непосредствено след дипломирането си започва професионалната си дейност като лекар и завеждащ Селски здравен участък в с. Рибен, община Долна Митрополия, област Плевен. Четири години по-късно печели конкурс за асистент по хигиена в Медицински университет – Плевен, с което поставя началото на своята академична кариера. В следващите години последователно заема академичните длъжности старши асистент, главен асистент и доцент (от 2017 г.).

От 2020 г. е избрана за ръководител на Катедрата по „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и медицина на бедствените ситуации“ към Медицински университет – Плевен. Към настоящия момент изпълнява и длъжността заместник-председател на Общото събрание на ФОЗ при МУ – Плевен.

Доц. д-р Бирданова притежава две придобити профилактични медицински специалности – „Обща хигиена“ (1993 г.) и „Хранене и диететика“ (2016 г.). През 2015 г. успешно защитава образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Хигиена“ с дисертационен труд на тема: *„Проучване на храненето и хранителния статус на студенти от медицинските специалности“*, който отразява задълбочения ѝ научен интерес към проблемите на храненето, профилактиката и общественото здраве.

Към настоящия момент доц. д-р Ваня Бирданова е научен ръководител на 6 специализанти, както следва: 1 специализант по „Обща хигиена“ (по договор с Медицински университет – Варна), 4 специализанти по „Хранене и диететика“ и 2 специализанти по специалността „Консултант по кърмене, здравословно и диетично хранене“.

Доц. д-р Бирданова участва регулярно в работата на университетски и държавни изпитни комисии, включително: Държавна изпитна комисия за

специалност „Обща хигиена“; Държавна изпитна комисия за специалност „Хранене и диететика“; Държавна изпитна комисия за специалност „Консултант по кърмене, здравословно и диетично хранене“; председател на Комисия за държавен изпит по „Хигиена, инфекциозни болести, епидемиология и социална медицина“ за специалност „Медицина“ – в българоезично и англоезично обучение; както и председател на Комисия за държавен изпит по „Хигиена“ за специалност „Опазване и контрол на общественото здраве“, ОКС „бакалавър“.

Езиковите и комуникативни умения (английски, френски, руски езици) правят възможно изпълняването на широк спектър преподавателски, научни, образователни задачи и дейности.

Доц. д-р Бирданова активно участва в редица курсове за следдипломна квалификация и специализации в областта на оценката на хранителния прием на популационно ниво, здравословното хранене и общественото здраве, както и в международни обучения и академичен обмен по програма *Erasmus+ Mobility*.

Научните и професионалните интереси на доц. д-р Бирданова обхващат широк тематичен спектър, включително проблеми на околната среда и здравето, храните и храненето, безопасността на храните, хигиената на труда и професионалните заболявания, хигиената на населените места и хигиената на здравните заведения. Проведените от нея обучения и специализации създават възможности за прилагане на придобитите съвременни знания и практически умения в преподавателската и научноизследователската ѝ дейност в Медицински университет – Плевен.

След 2017 г. доц. д-р Бирданова редовно участва в научни журита по реда на Закона за развитие на академичния състав в Република България – общо 26 участия, включително: 10 журита за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, 9 – за заемане на академичната длъжност

„главен асистент“, 5 – за „доцент“ и 2 – за „професор“. Освен това, тя е рецензент в *Journal of Biomedical & Clinical Research (JBCR)*, както и рецензент на 4 научно изследователски проекта и 1 научна монография.

Характеристика на материалите по конкурса

В конкурса за професор, доц. Бирданова представя общо 35 научни труда без тези, представени за заемане на академичната длъжност „доцент“. Списъкът на научните трудове включва 1 дисертационен труд и 1 хабилитационен труд – монография на тема „Телесен състав и хранене“. Научните трудове са публикувани в издания, които са реферирани и индексирани в бази данни с научна информация, съгласно изискването на Закона за развитието на академичния състав в Р. България и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Плевен. Списъкът продължава с публикации и доклади в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science) – 9 бр.; пълнотекстови публикации и доклади в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове – 21 бр.

Цитиранията на доц. Бирданова са както следва: цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science) - 11 бр.; цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране - 12 бр.; цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране - 34 бр. Общо цитиранията, отразяващи научната активност на кандидата са 67 бр. (Академична справка за публикациите, цитиранията и научните профили на доц. д-р Ваня Бирданова, д.м., Катедра по хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и МБС, Факултет по обществено здраве, Медицински университет-Плевен, изготвена от Библиотеката на МУ-Плевен).

Доц. д-р Ваня Атанасова Бойчева (Бирданова), д.м е научен ръководител на 2-ма успешно защитили докторанта (специалност „Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна, хранене и др.)“:

1. Д-р Ивелина Русева Драмбозова, д.м., Диплома № D 0155, защитила през 2023 г. дисертация на тема „Проучване на съдържанието на метали (олово и кадмий) в храни и оценка на здравния риск“ ;
2. Емилия Красиминова Банкова, д.м., Диплома № D0176, защитила през 2024 г. дисертация на тема „Съдържание на нитрати в питейни води на Плевенска области възможни подходи за тяхната редукция“.

Към момента доц. Бирданова е ръководител на още един редовен докторант - Мартин Йорданов Марков, с научна тема „Генетични предпоставки за чувствителност към натрий и връзка с хипертонична болест при българската популация“.

Доц. д-р Бирданова участва в 2 международни, 2 образователни, 4 национални научни проекти, финансирани от МУ-Плевен, като е ръководител на два от тях.

Съавтор е в 2 университетски учебника по специалност Хигиена на храненето“ за студенти - бакалаври по специалността "Опазване и контрол на общественото здраве", „Хигиена“ - учебник за студенти по дентална медицина и други медицински специалности и 1 учебно ръководство по хигиена на храненето. Активно участва в обучението на стажанти, специализанти и докторанти по „Хранене и диететика“, „Консултанти по кърмене, здравословно и диетично хранене“ и др.

Кратка характеристика на научноизследователска дейност

Голяма част от научните трудове на доц. д-р Ваня Атанасова Бойчева (Бирданова), д.м., са публикувани в авторитетни научни списания - Journal of IMAB, TRAKIA Journal of Sciences, General Medicine, Ecologia Balkanica, International Journal of Infectious Diseases and Therapy, Science&

Technologies и др. Други публикации са в престижни български издания и периодика - Превантивна медицина, Здравна политика и мениджмънт, сборници доклади от юбилейни научни конференции (вкл. с международно участие), виртуални конгреси и др.

Кандидатът доц. д-р Ваня Атанасова Бойчева (Бирданова) е водещ автор в болшинството от представените публикации и доклади. Инициира и участва активно в реализацията на национални изследователски проекти в сферата на превантивното хранене и безопасността на храните. Доц. Бирданова има 69 бр. участия в научни форуми (18 бр. чужбина; 51 бр. в България) в различни сфери на професионалните интереси на кандидатката.

Оценка на научните приноси:

Научните приноси (оригинални и с приложен характер), резултат от научно-изследователската дейност на доц. д-р Бирданова, д.м. по-конкретно са разпределени в 5 научни направления, като публикациите към тях са обозначени с номерация:

- Реферирани статии (Scopus/WoS): Г7.1–9
- Нереферирани (рецензирани списания/сборници): Г8.1-21
- Хабилитационен труд (монография): М

Творческите търсения на доц. Бирданова са насочени към решаването на важни за практиката въпроси.

Научно направление 1

Замърсители на околната среда и в храните (Г7-5; Г7-8; Г8-9; Г8-13; Г8-16; Г8-17)

Оригинални и приложни научни приноси

- Установена е връзката между специфичен хранителен модел и вероятния риск от хранителна експозиция на олово и кадмий на базата на консумация на хранителни продукти (Г7-5; Г8-9)
- Разработен и приложен иновативен GIS-модел за оценка и

прогнозиране на нитратното замърсяване в подземни води, предназначена за питейно-битови цели (Г7-8; Г8-13)

- Разработен е комплексен аналитичен модел за управление на потенциален метаболитен риск от основни атмосферни замърсители и замърсители в храни (Г8-16)
- Установено е влиянието на шумовата експозиция в жилищната среда върху честотата на разпространение на сърдечно-съдовите заболявания (Г8-17)
- Установена е връзка между високата консумация на месо и недостатъчния прием на зеленчуци, плодове и кисело мляко и биотрансформацията на тежките метали в организма (Г7-5; Г8-9)
- Разработени са насоки за хигиенен и вътрешен контрол и мониторинг в производството на кулинарни десерти (Г7-8)

Научно направление 2

Хигиенен контрол при работа с биологични агенти (Г7-1; Г8-1; Г8-6)

Оригинални и приложни научни приноси

- Чрез прогностичен АРИМА модел е установен първият в България ретроспективен епидемиологичен модел (1992–2015) на бруцелозата (Г7-1; Г8-1)
- Установена е значителната роля на неспазването на хигиенните препоръки - консумация на непастеризирано мляко и млечни продукти и са идентифицирани рисковите професии (Г7-1; Г8-1)
- Установени са ключови пропуски в здравния контрол по време на пандемични условия, с предложения за оптимизиране на вътреболничния контрол (Г8-6)
- Систематизирани са хигиенни мерки за контрол на COVID-19 в лечебни заведения, приложими в болничната практика (Г8-6)

Научно направление 3

Безопасност и здраве при работа (Г7-2; Г7-3; Г7-4; Г7-7; Г8-4; Г8-5; Г8-18)

Оригинални научни и приложни приноси

- Установена е високата значимост на уврежданията на периферната нервна система при работници в машиностроенето и са формулирани комплексни препоръки за превенция (Г7-2)
- Установена е връзката между продължителната експозиция на вибрации и предразположеност към социално-значими заболявания (захарен диабет тип 2, ИБС, артериална хипертония) при Hand-Arm Vibration Syndrome (HAVS) (Г7-7)
- Установени са специфични здравни проблеми при работници в лесовъдството, птицевъдството и мебелното производство, свързани с вредни фактори на производството и организацията на работната среда, което допринася за подобряване на здравния контрол и условията на труд (Г7-1; Г7-3; Г8-4; Г8-5; Г8-18)
- Предложени са препоръки за организацията на храненето на работещи в горското стопанство, приложими в програми за профилактика и дейността на службите по трудова медицина (Г7-3)

Научно направление 4

Хранене, функционални храни, диетични подходи (Г7-3; Г7-9; Г8-2; Г8-3; Г8-7; Г8-8; Г8-9; Г8-14; Г8-19; Г8-20)

Оригинални и приложни научни приноси:

- Идентифицирани са рискови хранителни дефицити при млади хора и са определени рисковите групи (Г7-9; Г8-3; Г8-7; Г8-8; Г8-9; Г8-20)
- Установени са специфични проблеми в храненето на стари хора от селски райони (Г8-11)
- Установени са корелации между консумация на определени храни и тежестта на акнето (Г7-9)

- Синтезирани са съвременни научни данни за биоактивни компоненти в бобовите храни и механизмите, чрез които те допринасят за профилактика на социално-значимите заболявания (Г8-2)
- Разработени са хранителни модели за профилактика и диетотерапия – при рискови групи (горски работници, лица с дерматологични или метаболитни нарушения) (Г7-3; Г7-9; Г8-3; Г8-7; Г8-8; Г8-9; Г8-20)

Научно направление 5

Телесен състав, метаболитен синдром и рисково здравно поведение (Г7-6; Г8-20, М, Проект №15)

Оригинални научни и приложни приноси

- Синтезиран е авторски научен модел за връзката „телесен състав – хранене – здравен риск“, интегриращ съвременни методи за оценка и интерпретация (М)
- Представени са оригинални данни за измененията в телесния състав при лица с метаболитен синдром (МетС), с акцент върху профила на мастната компонента.
- Анализирани са нагласите за здравословен начин на живот, като поведенчески детерминанти на риска и са установени значими зависимости (Г7-6; Г8-20, Монография, Проект №15)
- Предоставени са първи регионални данни за промени в телесния състав при метаболитен синдром, с принос към алгоритмите за провеждането на диетологична консултация (Г7-6)
- Изследваните нагласи за здравословен начин на живот при лица с МетС, подкрепят създаването на интервенционни програми, насочени към повишаване на физическата активност (Г7-6; Г8-20, Монография, Проект №15)
- Промоцията на националните препоръки за здравословно хранене е

важен инструмент за превенция на метаболитен синдром и захарен диабет тип II.

Научно направление 6

Медицинско образование – проблеми и иновации

(Г8-12; Г8-15; Г8-21)

Оригинални научни и приложни приноси

- Разработване на концептуална рамка за оценка на иновативни образователни подходи в общественото здраве (Г8-21)
- Идентифициране на ключови дефицити в подготовката по хранене и диететика на студенти от различни медицински специалности (Г8-12; Г8-15)
- Предложени мерки за оптимизиране на учебното съдържание по хранене и диететика в университетските програми и интегрирането на съвременни образователни методи и иновативни подходи в обучението.

Учебно-преподавателска дейност

Доц. д-р Ваня Атанасова (Бирданова) има над 35 годишен педагогически стаж в МУ – Плевен, както в българо-езиковото, така и в англо-езиковото обучение. Обучава студенти от различни специалности във всички структурни звена на университета, като води пълни или част от лекционни курсове, както и практически занятия.

Съгласно предоставената академична справка, през последните три учебни години **кандидатката** има общо 3403,0 еквивалентни часа учебна натовареност от работа със студенти, съответно по години:

- 2022-2023 г. - 1144,8 екв. часа
- 2023-2024 г. - 1056,2 екв. часа
- 2024-2025 г. – 1202.0 екв. Часа

Доц. д-р Ваня Атанасова (Бирданова), д.м. активно участва организирани от Факултета и МУ- Плевен научни, юбилейни, творчески, и др. събития и прояви. Член е на експертната група на НАОА по процедура за програмна акредитация на специалност от регулираните професии „Инспектор по общественото здраве“ за ОНС „професионален бакалавър“ при МУ- Варна и МУ – Пловдив. Председател е на Комисията по акредитация на докторска програма по „Хигиена“ към катедра „Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и МБС“. Член е на Факултетния съвет на факултет „Обществено здраве“ и на Академичния съвет на Медицински университет-Плевен. Заместник-председател е на Общото събрание на факултет „Обществено здраве“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Базирайки се на предоставените ми материали по конкурса и на личните ми впечатления от дългогодишната ми работа с доц. д-р Бирданова съм убедена, че тя напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет - Плевен и заложените в него критерии за заемане на академичната длъжност „професор“.

Ето защо давам своята положителна оценка за избора на **доц. д-р Ваня Атанасова Бойчева (Бирданова), д.м.** за „ПРОФЕСОР“ по научната специалност „Хигиена“ (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна, хранене и др.), Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.1 Медицина и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват също положително за нейния избор.

гр. Варна
25.01.2026 г.

Рецензент: **На основание чл. 59 от ЗЗЛД**

(проф. д-р Дарина Найденова Христова, д.м.)

REVIEW

by

Prof. Darina Naydenova Hristova, MD, DSc
Head of the Department of Hygiene and Epidemiology,
Faculty of Public Health, Medical University of Varna

Regarding: Competition for the academic position of **Professor** in the field of higher education 7. *Health and Sports*, professional field 7.1. *Medicine*, specialty *Hygiene (including occupational, communal, school, radiation hygiene, nutrition etc.)*, announced in the State Gazette, Issue No. 92 of 31 October 2025, for the needs of the Faculty of Public Health, Department of Hygiene, Medical Ecology, Occupational Diseases and Disaster Medicine, Medical University of Pleven.

By Order No. 4433/25.11.2025 of the Rector of the Medical University of Pleven, I was appointed as a member of the Scientific Jury, and pursuant to Minutes No. 1/12.01.2026 from the first meeting of the Scientific Jury, I was designated to prepare a review within the procedure for appointment to the academic position of **Professor** in the specialty *Hygiene (including occupational, communal, school, radiation hygiene, nutrition etc.)*.

The sole candidate in the competition is Assoc. Prof. Vanya Atanasova Boycheva (Birdanova), MD, DSc.

The competition procedure has been duly observed, and the candidate's documentation complies with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, its Implementing Regulations, and the Regulations for the Development of the Academic Staff at the Medical University of Pleven, as well as with the criteria set therein for appointment to the academic position of **Professor**.

PROFESSIONAL QUALIFICATIONS

Assoc. Prof. Vanya Birdanova, MD, PhD, was born in 1962. In 1986, she graduated from the Higher Medical Institute in Pleven, where she obtained a Master's degree in Medicine, earning the professional qualification of Medical Doctor. Immediately after graduation, she began her professional career as a physician and Head of a Rural Health Care Unit in the village of Riben, Dolna Mitropolia Municipality, Pleven Region.

Four years later, she successfully passed a competitive selection for the position of Assistant Professor in Hygiene at the Medical University of Pleven, thereby marking the beginning of her academic career. In the subsequent years, she consistently advanced through the academic

ranks of Senior Assistant Professor, Chief Assistant Professor, and Associate Professor (since 2017). Since 2020, she has been elected Head of the Department of Hygiene, Medical Ecology, Occupational Diseases and Disaster Medicine at the Medical University of Pleven. Currently, she also serves as Vice Chair of the General Assembly of the Medical University of Pleven.

Assoc. Prof. Birdanova holds two preventive medical specialties: General Hygiene (1993) and Nutrition and Dietetics (2016). In 2015, she successfully defended her PhD degree in the scientific specialty of Hygiene with a dissertation entitled “Study of Nutrition and Nutritional Status of Students in Medical Specialties, which reflects her in-depth scientific interest in nutrition, disease prevention, and public health.

At present, Assoc. Prof. Vanya Birdanova is a scientific supervisor of six residents, as follows: one resident in General Hygiene (under a contract with the Medical University of Varna), four residents in Nutrition and Dietetics, and two residents in the specialty of Lactation, Healthy and Dietetic Nutrition Consultant.

Assoc. Prof. Birdanova regularly participates in the work of university and state examination boards, including: State Examination Board for the specialty General Hygiene; State Examination Board for the specialty Nutrition and Dietetics; State Examination Board for the specialty Lactation, Healthy and Dietetic Nutrition Consultant; Chair of the State Examination Committee in Hygiene, Infectious Diseases, Epidemiology and Social Medicine for the specialty Medicine (Bulgarian- and English-language programs); and Chair of the State Examination Committee in Hygiene for the specialty Public Health Protection and Control, Bachelor’s degree program.

Her language and communication skills (English, French, and Russian) enable her to carry out a wide range of teaching, research, and educational activities.

Assoc. Prof. Birdanova actively participates in numerous postgraduate qualification courses and specializations in the fields of population-level dietary intake assessment, healthy nutrition, and public health, as well as in international training programs and academic exchange under the Erasmus+ Mobility programme.

The scientific and professional interests of Assoc. Prof. Birdanova cover a broad thematic scope, including environment and health, food and nutrition, food safety, occupational hygiene and occupational diseases, community hygiene, and hygiene of healthcare facilities. The trainings and specializations she has completed provide opportunities for the application of contemporary knowledge and practical skills in her teaching and research activities at the Medical University of Pleven.

Since 2017, Assoc. Prof. Birdanova has regularly participated as a member of scientific juries under the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, with a total of 26 participations, including: 10 juries for the award of the PhD degree, 9 for appointment to the academic position of Chief Assistant Professor, 5 for Associate Professor, and 2 for Professor. In addition, she serves as a reviewer for the Journal of Biomedical & Clinical Research (JBCR), as well as a reviewer of four research projects and one scientific monograph.

CHARACTERISTICS OF THE SUBMITTED MATERIALS IN THE COMPETITION

In the competition for the academic position of Professor, Assoc. Prof. Vanya Birdanova has submitted a total of 35 scientific works, excluding those previously presented for the academic position of Associate Professor. The list of scientific outputs includes one doctoral dissertation and one habilitation thesis – a monograph entitled “Body Composition and Nutrition”. The scientific works have been published in journals indexed and abstracted in international scientific databases, in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for Academic Development of the Medical University of Pleven.

The publication list further comprises 9 papers and conference reports published in journals indexed in internationally recognized scientific databases (Scopus and Web of Science), as well as 21 full-text publications and reports in non-indexed peer-reviewed journals or edited scientific volumes.

The citation record of Assoc. Prof. Birdanova is as follows: 11 citations or reviews in journals indexed in internationally recognized scientific databases (Scopus and Web of Science); 12 citations in peer-reviewed monographs and edited volumes; and 34 citations or reviews in non-indexed peer-reviewed journals. The total number of citations reflecting the candidate’s scientific activity amounts to 67. These data are documented in the Academic Report on Publications, Citations, and Scientific Profiles of Assoc. Prof. Vanya Birdanova, MD, PhD, Department of Hygiene Hygiene, Medical Ecology, Occupational Diseases and Disaster Medicine, Medical University of Pleven, prepared by the University Library of MU-Pleven.

Assoc. Prof. Vanya Atanasova Boycheva (Birdanova), MD, PhD, has served as scientific supervisor of two successfully defended PhD candidates in the specialty Hygiene (including occupational, communal, school, radiation hygiene, etc.):

1. Dr. Ivelina Ruseva Drambozova, MD, PhD (Diploma No. D0155), who defended in 2023 a dissertation entitled “Study of Metal Content (Lead and Cadmium) in Foods and Health Risk Assessment”;

2. Emiliya Krasimirova Bankova, MD, PhD (Diploma No. D0176), who defended in 2024 a dissertation entitled “Nitrate Content in Drinking Water in the Pleven Region and Possible Approaches for Its Reduction.

At present, Assoc. Prof. Birdanova is the scientific supervisor of one full-time PhD student, Martin Yordanov Markov, whose research topic is “Genetic Predisposition to Sodium Sensitivity and Its Relationship with Hypertensive Disease in the Bulgarian Population”.

Assoc. Prof. Birdanova has participated in 2 international projects, 2 educational projects, and 4 national research projects funded by the Medical University of Pleven, acting as principal investigator in two of them.

She is a co-author of two university textbooks in the field of Food Hygiene for bachelor students in Public Health Protection and Control, one textbook “Hygiene” for students of dental medicine and other medical specialties, as well as one учебно ръководство (study guide) in food hygiene. She is actively involved in the training of interns, residents, and PhD students in the specialties of Nutrition and Dietetics, Consultants in Breastfeeding, Healthy and Dietary Nutrition, and related fields.

BRIEF OVERVIEW OF RESEARCH ACTIVITY

Assoc. Prof. Vanya Atanasova Boycheva (Birdanova), MD, PhD has published a significant proportion of her scientific works in reputable international scientific journals, including Journal of IMAB, TRAKIA Journal of Sciences, General Medicine, Ecologia Balkanica, International Journal of Infectious Diseases and Therapy, Science & Technologies, and others. She has also published additional works in prestigious Bulgarian journals and periodicals such as Preventive Medicine, Health Policy and Management, and in proceedings from jubilee scientific conferences (including those with international participation), virtual congresses, and similar scientific forums.

Assoc. Prof. Vanya Atanasova Boycheva (Birdanova) is a leading author of the majority of the presented publications and conference papers. She has initiated and actively participated in the implementation of national research projects in the field of preventive nutrition and food safety. Assoc. Prof. Birdanova has taken part in a total of 69 scientific forums (18 international and 51 national), covering various areas aligned with her professional and research interests.

Evaluation of Scientific Contributions

The scientific contributions (both original and applied), resulting from the research activity of Assoc. Prof. Vanya Birdanova, MD, PhD, is distributed across five scientific areas, with the corresponding publications identified by numbering, as follows:

- Peer-reviewed articles indexed in Scopus/Web of Science: G7.1–9
- Non-indexed peer-reviewed journals/proceedings: G8.1–21
- Habilitation thesis (monograph): M

The scholarly work of Assoc. Prof. Birdanova is oriented toward addressing issues of high practical relevance.

Scientific Area 1

Environmental and Food Contaminants

(G7-5; G7-8; G8-9; G8-13; G8-16; G8-17)

Original and Applied Scientific Contributions

- An association has been established between specific dietary patterns and the probable risk of dietary exposure to lead and cadmium based on food consumption (G7-5; G8-9).
- An innovative GIS-based model has been developed and applied for the assessment and prediction of nitrate contamination in groundwater intended for drinking and domestic use (G7-8; G8-13).
- A comprehensive analytical model has been developed for managing potential metabolic risk associated with major atmospheric pollutants and food contaminants (G8-16).
- The impact of residential noise exposure on the prevalence of cardiovascular diseases has been identified (G8-17).
- A relationship has been established between high meat consumption, insufficient intake of vegetables, fruits, and yogurt, and the biotransformation of heavy metals in the human body (G7-5; G8-9).
- Guidelines for hygienic and internal control and monitoring in the production of culinary desserts have been developed (G7-8).

Scientific Area 2

Hygienic Control When Working with Biological Agents (G7-1; G8-1; G8-6)

Original and Applied Scientific Contributions

- Using a predictive ARIMA model, the first retrospective epidemiological model (1992–2015) of brucellosis in Bulgaria was established. (G7-1; G8-1)
- The leading role of non-compliance with hygienic recommendations—consumption of unpasteurized milk and dairy products—was identified, and high-risk occupations were determined. (G7-1; G8-1)
- Key gaps in health control under pandemic conditions were identified, with proposals for optimizing intrahospital control. (G8-6)

- Hygienic measures for COVID-19 control in healthcare facilities were systematized and made applicable to hospital practice. (G8-6)

Scientific Area 3

Occupational Safety and Health (G7-2; G7-3; G7-4; G7-7; G8-4; G8-5; G8-18)

Original Scientific and Applied Contributions

- The high significance of peripheral nervous system disorders among workers in machine building was established, and comprehensive preventive recommendations were formulated. (G7-2)
- An association was identified between prolonged vibration exposure and predisposition to socially significant diseases (type 2 diabetes mellitus, ischemic heart disease, arterial hypertension) in Hand-Arm Vibration Syndrome (HAVS). (G7-7)
- Specific health problems among workers in forestry, poultry farming, and furniture manufacturing were identified, related to harmful occupational factors and work organization, contributing to improved health control and working conditions. (G7-1; G7-3; G8-4; G8-5; G8-18)
- Recommendations were proposed for organizing nutrition for forestry workers, applicable in preventive programs and the activities of occupational health services. (G7-3)

Scientific Area 4

Nutrition, Functional Foods, and Dietary Approaches (G7-3; G7-9; G8-2; G8-3; G8-7; G8-8; G8-9; G8-14; G8-19; G8-20)

Original and Applied Scientific Contributions

- Risk-related nutritional deficiencies among young people were identified, and risk groups were defined. (G7-9; G8-3; G8-7; G8-8; G8-9; G8-20)
- Specific nutritional problems among elderly people in rural areas were identified. (G8-11)
- Correlations between the consumption of certain foods and acne severity were established. (G7-9)
- Contemporary scientific data on bioactive components in legumes and the mechanisms through which they contribute to the prevention of non-communicable diseases were synthesized. (G8-2)
- Dietary models for prevention and diet therapy were developed for risk groups (forestry workers; individuals with dermatological or metabolic disorders). (G7-3; G7-9; G8-3; G8-7; G8-8; G8-9; G8-20)

Scientific Area 5

Body Composition, Metabolic Syndrome, and Risk Health Behavior (G7-6; G8-20, M, Project No. 15)

Original Scientific and Applied Contributions

- An original authorial scientific model of the relationship “body composition – nutrition – health risk” was synthesized, integrating contemporary assessment and interpretation methods. (M)
- Original data on changes in body composition in individuals with metabolic syndrome (MetS) were presented, with emphasis on the adipose tissue profile.
- Attitudes toward a healthy lifestyle as behavioral determinants of risk were analyzed, and significant associations were identified. (G7-6; G8-20, Monograph, Project No. 15)
- First regional data on changes in body composition in metabolic syndrome were provided, contributing to algorithms for dietetic counseling. (G7-6)
- The studied attitudes toward a healthy lifestyle among individuals with MetS support the development of intervention programs aimed at increasing physical activity. (G7-6; G8-20, Monograph, Project No. 15)
- Promotion of national recommendations for healthy nutrition is an important tool for the prevention of metabolic syndrome and type 2 diabetes mellitus.

Scientific Area 6

Medical Education – Problems and Innovations (G8-12; G8-15; G8-21)

Original Scientific and Applied Contributions

- Development of a conceptual framework for evaluating innovative educational approaches in public health. (G8-21)
- Identification of key deficits in nutrition and dietetics training among students from various medical specialties. (G8-12; G8-15)
- Proposed measures for optimizing nutrition and dietetics curricula in university programs and integrating contemporary educational methods and innovative approaches into teaching.

TEACHING AND EDUCATIONAL ACTIVITY

Assoc. Prof. Dr. Vanya Atanasova (Birdanova) has more than 35 years of teaching experience at the Medical University of Pleven, in both Bulgarian-language and English-language instruction. She teaches students from various specialties across all structural units of the University, delivering full or partial lecture courses as well as practical training sessions.

According to the submitted academic workload report, over the past three academic years, the candidate has completed a total of 3,403.0 equivalent teaching hours of student-related activities, distributed as follows:

- 2022–2023 – 1,144.8 equivalent hours
- 2023–2024 – 1,056.2 equivalent hours
- 2024–2025 – 1,202.0 equivalent hours

Assoc. Prof. Dr. Vanya Atanasova (Birdanova), MD, PhD, actively participates in scientific, anniversary, creative, and other events and initiatives organized by the Department and by the Medical University of Pleven. She is a member of the expert group of the National Evaluation and Accreditation Agency (NEAA) in the procedure for program accreditation of the regulated profession specialty “Public Health Inspector” for the degree of Professional Bachelor at the Medical University of Varna and the Medical University of Plovdiv. She serves as Chair of the Accreditation Committee for the doctoral program in Hygiene at the Department of Hygiene, Medical Ecology, Occupational Diseases, and Disaster Medicine. She is a member of the Faculty Council of the Faculty of Public Health and of the Academic Council of the Medical University of Pleven, as well as Vice-Chair of the General Assembly of the Faculty of Public Health.

CONCLUSION

Based on the materials submitted for the competition and on my personal impressions from many years of professional collaboration with Assoc. Prof. Dr. Birdanova, I am convinced that she fully meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, its Implementing Regulations, and the Regulations for Academic Development of the Medical University of Pleven, as well as the criteria stipulated therein for appointment to the academic position of Professor.

Therefore, I give my positive evaluation for the election of Assoc. Prof. Dr. Vanya Atanasova Boycheva (Birdanova), MD, PhD, to the academic position of PROFESSOR in the scientific specialty Hygiene (including occupational, communal, school, radiation hygiene, nutrition etc.), within the field of higher education 7. Health and Sports, professional field 7.1. Medicine, and I recommend that the esteemed members of the Scientific Jury also vote positively for her appointment.

Varna
25 January 2026

Reviewer: На основание чл. 59 от ЗЗЛД
Prof. Dr. Darina Naydenova Hristova, MD, PhD